

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Ve KAMER

A R R E S T

nr. 251.424 van 7 september 2021

A. 220.623/V-1964

In zake:

BIBAUW Edwin,

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Élisabeth KIEHL
kantoor houdend te 4000 Luik
boulevard de la Sauvenière 68 bus 2/2
bij wie woonplaats wordt gekozen,

tegen:

het autonoom overheidsbedrijf SKEYES,

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Joris DE VOS en Maëlle RIXHON
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 106
bij wie woonplaats wordt gekozen.

Tussenkomende partijen:

1. **ROM** Jarno,
 2. **CLAES** Nout,
 3. **NIEUWLANDT** Seppe,
 4. **ROSIUS** Sander,
 5. **BASTIAENS** Philippe,
 6. **CLAEYS** Sil,
 7. **SCHITS** Arne,
 8. **VAN LANCKER** Jordan,
 9. **YSEBAERT** Jasper,
 10. **MAERTEN** Simon,
 11. **VANDERMEIREN** Thomas,
 12. **VAN DE POEL** Maarten,
 13. **VERDOODT** Koen,
 14. **GENIAR** Jasper,
 15. **PISCAER** Tom,
- allen bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Barteld SCHUTYSER en Aube WIRTGEN
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
bij wie woonplaats wordt gekozen.

I. Voorwerp van het beroep

Bij een op 1 november 2016 ingediend verzoekschrift vordert Edwin Bibauw de nietigverklaring van:

- “ 1. De beslissing houdende schorsing van de wervingsreserve 2015 van kandidaat-luchtverkeersleiders, die Belgocontrol op een onbekende datum genomen heeft en aan verzoeker meegedeeld heeft op 2 mei 2016;
2. De beslissing tot het in dienst nemen, met ingang van 1 juli 2016, van de heren Jasper Ysebaert, Nout Claes, R. V., Sander Rosius, Seppe Nieuwlandt, Simon Maerten, Arne Schits, Jordan Van Lancker, Sil Claeyns, Jarno Rom, D. P., Philippe Bastiaens en Didier Heyne als kandidaat-luchtverkeersleider, die Belgocontrol op een onbekende datum genomen heeft;
3. De beslissing tot het in dienst nemen als kandidaat-luchtverkeersleider van de kandidaten die geslaagd zijn bij de werving 2015 en als eerste 13 gerangschikt zijn, welke beslissing Belgocontrol op een onbekende datum genomen heeft.”

II. Rechtspleging

Bij arrest nr. 246.110 van 19 november 2019 zijn de verzoeken tot tussenkomst ingediend door Jarno Rom, Nout Claes, Seppe Nieuwlandt, Sander Rosius, Philippe Bastiaens, Sil Claeyns, Arne Schits, Jordan Van Lancker, Jasper Ysebaert, Koen Verdoodt, Simon Maerten, Thomas Vandermeiren, Tom Piscaer, Jasper Geniar en Maarten Van De Poel ingewilligd, zijn de verzoeken tot tussenkomst ingediend door Didier Heyne en Jurrien Bruns afgewezen, zijn de debatten heropend en is het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat ermee belast het onderzoek voort te zetten. Van het arrest is kennisgegeven aan de partijen.

De partijen hebben een aanvullende memorie ingediend.

Eerste auditeur Érik Bosquet heeft een verslag opgesteld op basis van artikel 13 van de algemene procedureregeling.

Het verslag is ter kennis van de partijen gebracht.

De partijen hebben een laatste memorie ingediend.

Bij een beschikking van 19 januari 2021 is bepaald dat de zaak zou voorkomen op 1 april 2021. Wegens de gezondheidscrisis ten gevolge van de COVID-19-pandemie heeft de eerste voorzitter van de Raad van State beslist alle zittingen op te schorten van 24 maart tot 16 april 2021.

Bij een beschikking van 29 april 2021 is 1 juni 2021 vastgesteld als nieuwe datum voor de zitting.

Staatsraad Frédéric Gosselin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Élisabeth Kiehl, die voor de verzoekende partij verschijnt, advocaat Maëlle Rixhon, die voor de verwerende partij verschijnt, en advocaat Marie Ruys, die *loco* Barteld Schutyser en Aube Wirtgen voor de tussenkomende partijen verschijnt, zijn gehoord.

Eerste auditeur Érik Bosquet heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen betreffende het gebruik van de talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

De feiten die dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep zijn uiteengezet in het voormelde arrest nr. 246.110.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep wat het derde onderdeel van het voorwerp betreft

IV.1. Standpunt van de partijen

De tussenkomende partijen betogen dat de handelingen die bestreden worden in het derde onderdeel van het voorwerp van het beroep niet moesten worden bekendgemaakt noch ter kennis van verzoeker moesten worden gebracht, zodat de termijn van zestig dagen om die handelingen te bestrijden, is ingegaan zodra verzoeker van die handelingen kennis had. Ze menen dat verzoeker, zodra hij de brief van de verwerende partij van 14 juli 2015 had ontvangen, wist dat de dertien bestreden beslissingen eerlang zouden worden genomen.

Bij die exceptie, die door de auditeur-rapporteur in zijn verslag van 30 januari 2019 gegrond is bevonden, zijn door verzoeker geen opmerkingen gemaakt in zijn laatste memorie van 12 april 2019.

IV.2. Beoordeling

Uit het dossier en uit het voormelde arrest nr. 246.110 blijkt dat de verwerende partij met een brief van 14 juli 2015 verzoeker ervan op de hoogte heeft gebracht dat de kandidaten die geslaagd waren voor het vergelijkend examen en die beter gerangschikt waren dan hij, hun opleiding vanaf september 2015 zouden beginnen. Aangezien de beslissingen waarbij die opleiding concreet werd opgestart hem niet ter kennis moesten worden gebracht, is de termijn om tegen die beslissingen beroep in te stellen overeenkomstig artikel 4, § 1, derde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ ingegaan zodra hij van die beslissingen kennis had.

In zoverre hij pas meer dan een jaar later de nietigverklaring van die beslissingen gevorderd heeft, is door verzoeker niet aangetoond dat hij diligent heeft gehandeld, terwijl hij ervan op de hoogte was dat de procedure tot opleiding van de andere kandidaten die beter gerangschikt waren dan hij, lopende was. Het stond aan hem om de verwerende partij om uitleg te vragen en haar dringend te verzoeken hem de handelingen te bezorgen die hij wenste te bestrijden.

Het beroep is dus te laat ingesteld en bijgevolg niet-ontvankelijk *ratione temporis* wat het derde onderdeel van het voorwerp betreft.

V. Ontvankelijkheid van het beroep wat het eerste en het tweede onderdeel van het voorwerp betreft

V.1. Standpunt van de verzoekende partij

Wat de eerste bestreden handeling betreft, stelt verzoeker in zijn memorie van wederantwoord dat de beslissing van het directiecomité van 23 maart 2016, in zoverre daarbij de beslissing genomen wordt bepaalde kandidaten uit de wervingsreserve niet meer in aanmerking te nemen en andere kandidaten van die wervingsreserve op te roepen die voordien niet geslaagd waren of na hem gerangschikt waren, een wijziging inhoudt van de rechtsorde waarin hij zich bevond vóór die beslissing en hem “schade berokkent omdat hij door die beslissing geen deel meer uitmaakt van de rechtsorde zoals die voordien tot stand was gebracht”. Hij wijst erop dat “de verwerende partij ter ondersteuning van haar e-mail van 2 mei 2016 stelt dat ze louter een schorsing heeft doorgevoerd, waarbij de geldigheidstermijn van de wervingsreserve – namelijk 2 jaar met ingang van 4 augustus 2015 – eveneens geschorst werd, waardoor [zijn] rechten volgens haar in principe onverlet gelaten werden” en stelt in zijn wederantwoord dat de verwerende partij haar beweringen moet bewijzen, aangezien de bewijslast bij haar ligt, wat

volgens hem onmogelijk is, “aangezien dat bewijs niet geleverd kan worden vermits ze zelfs niet gewacht heeft tot het verstrijken van de geldigheidstermijn van de wervingsreserve waarvan [hij] deel uitmaakte, niet alleen om te beslissen aspirant-luchtverkeersleiders aan te werven die bij het samenstellen van die wervingsreserve niet geslaagd waren, maar ook om een nieuwe wervingscampagne op te starten”. Wat de tweede bestreden handeling betreft, is hij van oordeel dat, indien de verwerende partij geen rekening gehouden had met de omstreden maximumleeftijd, ze de kandidaten die in de wervingsreserve waren opgenomen uitnodigingen zou zijn blijven toesturen om hun opleiding aan te vatten. Hij wijst erop dat “vastgesteld moet worden dat niet alle opgeroepen kandidaten deel uitmaakten van de wervingsreserve waarin [hij] opgenomen was en dat [ze] beslist heeft die wervingsreserve te negeren teneinde aspirant-luchtverkeersleiders aan te werven die daar niet in opgenomen waren” en dat, aangezien hij na het vergelijkend selectie-examen op regelmatige wijze opgenomen was in de wervingsreserve, hij er kennelijk belang bij had de beslissing te betwisten tot aanwerving van aspiranten die niet voor hetzelfde vergelijkend examen als hij geslaagd waren “en die bovendien geen deel uitmaakten van de wervingsreserve waarin hij opgenomen was”. Wat de derde bestreden handeling betreft, meent hij dat de exceptie volgens welke hij er geen belang bij zou hebben om de aanwerving te betwisten van geslaagde kandidaten die beter gerangschikt waren dan hij en die dus normaal gezien vóór hem aangeworven moesten worden, “er verkeerdelijk van uitgaat dat de verwerende partij steeds de kandidaten die geslaagd zijn en in de wervingsreserve opgenomen zijn in de volgorde van hun rangschikking moet uitnodigen”. Hoewel die stelling doorgaans correct is, is de verwerende partij volgens hem krachtens sommige bepalingen verplicht om daarvan af te wijken, en moet ze, zoals hij naar eigen zeggen uitlegt in het nieuwe middel dat ontleend is aan de schending van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, “bij voorrang de kandidaten aanwerven van de taalrol met het grootste personeelstekort”. Hij legt uit dat hij als Franstalige die als elfde van die taalrol gerangschikt was, uitgenodigd had moeten worden “vóór de geslaagde kandidaten die in de bestreden handeling genoemd worden en die tot de Nederlandse taalrol behoren”. Hij leidt daaruit af dat hij belang heeft bij de nietigverklaring omdat hij meent dat hij, “indien de verwerende partij de gecoördineerde taalwetten in acht zou nemen, vóór de begunstigden van de handeling uitgenodigd had moeten worden”. Hij stelt voorts dat, aangezien voor de begunstigden van de derde bestreden handeling niet hetzelfde leeftijdscriterium gehanteerd werd als dat waaronder hij “te lijden heeft”, hij er alle belang bij heeft om de nietigverklaring van die derde handeling te verkrijgen omdat die personen voor hetzelfde examen geslaagd zijn.

In zijn laatste memorie van 12 april 2019 verzoekt hij meer bepaald om dit beroep uit te breiden tot de vijftien beslissingen van 9 januari 2019 houdende benoeming tot de graad van eerstaanwezend luchtverkeersleider “ADR” waarvan gewag gemaakt wordt in de laatste memorie van de verwerende partij en voegt hij niets toe met betrekking tot de ontvankelijkheid van het beroep.

In zijn aanvullende memorie stelt verzoeker dat hij weliswaar niet de nietigverklaring van het nieuwe vergelijkend examen voor de werving van aspirant-luchtverkeersleiders gevorderd heeft binnen een termijn van zestig dagen na de bekendmaking van de oproep tot kandidaten, maar hij “wel de nietigverklaring gevorderd heeft van de vijftien daaropvolgende beslissingen tot benoeming van degenen die de graad van eerstaanwezend luchtverkeersleider ‘ADR’ ambieerden”. Hij legt uit dat hij in zijn laatste memorie van 12 april 2019 verzocht had om een uitbreiding van zijn beroep tot die vijftien benoemingen “waarvan hij kennisgenomen heeft bij het lezen van de laatste memorie die door de verwerende partij neergelegd was”. Hij wijst erop dat de oproep tot kandidaten een handeling is ter voorbereiding van die benoemingen en de wettigheid daarvan betwist kan worden ter ondersteuning van het beroep dat tegen de uiteindelijke beslissingen gericht is en dat zulks geldt zelfs wanneer de termijn waarbinnen tegen de voorbereidende of tussentijdse handelingen beroep ingesteld kan worden, verstreken is. Hij meent dat hij nog steeds belang heeft bij zijn beroep omdat hij in zijn laatste memorie verzocht heeft om het voorwerp van zijn beroep uit te breiden tot de vijftien benoemingsbeslissingen van 9 januari 2019 en dat daaruit volgt dat niet alle betrekkingen waarin iemand als eerstaanwezend luchtverkeersleider “ADR” benoemd kan worden definitief toegekend zijn, en dat hij nog steeds aanspraak kan maken op een benoeming in een van die betrekkingen na de ad-hocopleiding gevolgd te hebben ingeval de bestreden handelingen vernietigd worden. Hij stelt voorts dat “in de heel bijzondere context van deze zaak”, de oproep tot kandidaten die op 3 augustus 2016 gedaan is, hem geen definitief nadeel berokkent, aangezien hij, vermits hij reeds “geslaagd was verklaard” voor het vergelijkend examen dat op 9 januari 2015 aangekondigd was en doordat hij bijgevolg reeds in een wervingsreserve opgenomen was, geen enkele reden meer had om welk vergelijkend wervingsexamen ook af te leggen, omdat de procedure die gevolgd zou worden na de oproep tot kandidaten “die bekendgemaakt is in de loop van de maand augustus 2015 (lees 2016) doorlopen kon worden ongeacht het gevolg dat gegeven zou worden aan de wervingsreserve die voordien aangelegd was, aangezien die twee procedures geacht konden worden los te staan van elkaar”. Hij herhaalt dat “de beslissing ‘houdende schorsing van de wervingsreserve 2015 van kandidaat-luchtverkeersleiders, die Belgocontrol op een onbekende datum genomen heeft en aan verzoeker meegedeeld heeft op 2 mei 2016’ dus de beslissing is die hem nadeel

berokkent en dat tegen die beslissing wel beroep is ingesteld.” Hij legt uit dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen zijn situatie en die van een persoon die niet geslaagd zou zijn voor een vergelijkend examen en dat hij, indien de eerste bestreden handeling er niet was geweest en ongeacht het nieuwe vergelijkend examen dat uitgeschreven was, volgens hem hoe dan ook in aanmerking had moeten komen voor elke opleiding die binnen een periode van twee jaar georganiseerd ging worden, zoals de verwerende partij hem aangekondigd had in haar brief van 14 juli 2015. Hij concludeert daaruit dat het nieuwe vergelijkend examen hem niet de mogelijkheid ontnemt om benoemd te worden op basis van het feit opgenomen te zijn in de wervingsreserve die reeds aangelegd was, maar wel de mogelijkheid om aan een nieuw vergelijkend examen deel te nemen en dat het om twee verschillende zaken gaat. Volgens hem zouden, “zonder de retroactieve toepassing van de bestreden leeftijdsvoorwaarde maar ongeacht het nieuwe vergelijkend examen dat uitgeschreven was, alle kandidaten van de werving 2015 – met inbegrip van degenen die op 6 februari 2015 reeds 25 waren – de mogelijkheid hebben gehad om de selectieprocedure verder te doorlopen, deel te nemen aan het geplande interview met het DGO-panel, een beoordelingscijfer te krijgen en vervolgens in aanmerking te komen voor indiensttreding (na het verkrijgen van het medisch attest klasse 3 en na het verkrijgen van een gunstig veiligheidsadvies)”. Hij is van oordeel dat de bekendmaking van de nieuwe oproep tot kandidaten evenmin rechtstreeks en onlosmakelijk verband houdt met de wijze waarop de mensen die deel uitmaken van de vorige wervingsreserve naderhand behandeld zijn en meent dan ook dat hij zijn beroep tot nietigverklaring terecht ingesteld heeft tegen de dertien beslissingen van 4 juli 2016 tot aanwerving van aspirant-luchtverkeersleiders. Hij betoogt dat op de dag van de bekendmaking van de nieuwe oproep tot kandidaten in augustus 2016 “de verwerende partij in feite al de beslissing genomen had om ervan af te zien de vorige wervingsreserve aan te spreken”. Hij verwijst naar de brief van de verwerende partij van 30 november 2018, die aangehaald wordt in punt 11 van de uiteenzetting van de feiten in arrest nr. 246.110 en meent dat “de impliciete beslissing of het feitelijk gevolg” waarvan daarin sprake is wel degelijk bestreden is, aangezien het om de eerste bestreden handeling gaat. Voorts stelt hij dat “de auditeur-rapporteur zeer terecht in zijn verslag heeft bevestigd dat de eerste bestreden handeling de beslissing van het directiecomité van 23 maart 2016 is, die [hem] schade berokkent en waardoor hem met name is belet rechten te ontleen aan het feit dat hij geslaagd was voor het vergelijkend examen van 2015 en in dienst te worden genomen, en dat de moeilijkheden om de juiste handeling aan te wijzen voortkwamen uit de onjuiste informatie die de verwerende partij zelf had overgezonden”, en dat “de eventuele impliciete beslissing die voortvloeit uit de bekendmaking van de nieuwe oproep tot kandidaten in die context moet worden opgevat als een louter bevestigende beslissing, aangezien de verwerende partij nooit

iets anders heeft beweerd”. Hij licht toe dat een handeling die een eerdere bestuurshandeling louter bevestigt, de rechtsorde niet wijzigt en dus niet vatbaar is voor een beroep voor de Raad van State, en dat tegen een verordenende bepaling die identiek is aan een eerdere bepaling waarvoor ze in de plaats komt, alleen een beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld wanneer ze een nieuwe wilsuiking van de steller van de verordening vormt. Hij voert voorts aan dat, los van het feit dat tegen de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2019 geen beroep tot nietigverklaring is ingesteld, hij vraagt dat die oproep op basis van artikel 159 van de Grondwet buiten beschouwing wordt gelaten omdat hij van oordeel is “dat dat vergelijkend examen opgestart is op basis van onregelmatige en discriminerende motieven en dat het geen enkel gevolg kan hebben”, en dat die bepaling volgens een vaste rechtspraak van toepassing is op bestuurshandelingen met individuele strekking. Hij stelt dat “de oproep tot kandidaten steunt op een discriminerende leeftijdsvoorwaarde. In een recent vonnis heeft de arbeidsrechtbank te Brussel de verwerende partij trouwens om die reden veroordeeld en het gebruik van een leeftijdsgrens verboden op straffe van een dwangsom (aanvullende inventaris, stuk A)”. Aangezien die oproep tot kandidaten en de leeftijdsvoorwaarde geen enkel gevolg kunnen hebben, kunnen ze volgens hem ook geen ontstentenis of verlies van belang bij het beroep meebrengen; hij verwijst naar arrest 109/2010 van het Grondwettelijk Hof van 30 september 2010 en oordeelt dat elke andere interpretatie zou neerkomen op een overdreven restrictieve of formalistische toepassing van de voorwaarde inzake belang bij het beroep. Hij meent dus voldoende belang bij de nietigverklaring te hebben, en er op zijn minst voldoende moreel belang bij te hebben dat de bestreden handelingen uit de rechtsorde verdwijnen. In bijkomende orde voert hij aan dat de interpretatie volgens welke artikel 19, eerste lid, van de wetten ‘op de Raad van State’, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 12 januari 1973, de verzoekende partij ertoe zou verplichten “tegen de latere beslissingen tot het organiseren van een vergelijkend wervingsexamen een beroep tot nietigverklaring in te stellen hoewel ze reeds is opgenomen in een eerder aangelegde wervingsreserve (waarvan de gevolgen evenwel geneutraliseerd zijn bij een andere beslissing die zelf wordt bestreden), teneinde te kunnen beschikken over een toereikend belang bij haar beroep en/of haar belang bij haar beroep niet te verliezen, een schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, op zichzelf beschouwd of gelezen in samenhang met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, doordat die interpretatie neerkomt op een overdreven restrictieve of formalistische toepassing van de voorwaarde inzake belang waardoor het recht van de verzoekende partij op toegang tot een rechterlijke instantie en op een daadwerkelijk rechtsmiddel ernstig in het gedrang komt”. Hij licht toe dat de schending van de regels die de toegang tot een

daadwerkelijk rechtsmiddel garanderen, moet worden geanalyseerd in het licht van de vereisten inzake gelijkheid, non-discriminatie en evenredigheid, dat de schending van die normen volgens de vermelde interpretatie alleen betrekking heeft op de personen bedoeld in het bovenvermelde artikel 19, eerste lid, en niet op alle andere verzoekers, en dat “in zoverre die interpretatie enkel de verzoekers die zich in het aldus beschreven geval bevinden ertoe verplicht met spoed opeenvolgende en/of meerdere beroepen in te stellen of op zijn minst het beroep op meerdere voorwerpen te doen slaan, ze niet meer ten dienste van de rechtszekerheid en een goede rechtsbedeling staat en de grenzen die nodig zijn ter vrijwaring van een goede rechtsbedeling overschrijdt, waardoor mogelijk elke evenredigheid zoek is”. Tot besluit stelt hij dat “de eisen die aan deze categorie verzoekende partijen worden gesteld ten opzichte van wat van de andere verzoekende partijen wordt vereist, dus potentieel discriminerend en in tegenspraak met de voornoemde bepalingen lijken te zijn”, en hij voegt eraan toe dat die verzoekende partijen evenmin kunnen worden gelijkgesteld met de verzoekende partijen die niet geslaagd zouden zijn voor een voorgaand vergelijkend examen en de resultaten van dat examen zouden aanvechten, en dat “in het ene zowel als in het andere geval het belang en het behoud van het belang op dezelfde manier worden beoordeeld, doordat de verplichting wordt opgelegd alle daaropvolgende vergelijkende examens aan te vechten”. Hij brengt de inhoud van artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 ‘op het Grondwettelijk Hof’ in herinnering en verzoekt, na te hebben vastgesteld dat geen enkel geval van toepassing is waarin dat verzoek zou kunnen worden afgewezen, het Grondwettelijk Hof de volgende prejudiciële vraag te stellen:

“ Houdt artikel 19, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 12 januari 1973, als die bepaling in deze zin geïnterpreteerd wordt dat ze de verzoekende partij ertoe verplicht tegen de latere beslissingen van de verwerende partij tot het organiseren van een vergelijkend wervingsexamen een beroep tot nietigverklaring in te stellen hoewel ze reeds opgenomen is in een eerder aangelegde wervingsreserve (waarvan de gevolgen evenwel geneutraliseerd zijn bij een andere beslissing die zelf bestreden wordt), teneinde te kunnen beschikken over een toereikend belang bij haar beroep en/of haar belang bij haar beroep niet te verliezen, een schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, op zichzelf beschouwd of gelezen in samenhang met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, doordat die interpretatie neerkomt op een restrictieve of formalistische toepassing van de voorwaarde van het belang waardoor het recht van de verzoekende partij op toegang tot een rechterlijke instantie en op een daadwerkelijk rechtsmiddel ernstig in het gedrang komt?”.

In zijn laatste memorie van 23 september 2020 stelt hij dat hij “akte neemt van de tijdspreciseringsen die zijn aangebracht” in de laatste memories en in het verslag van de auditeur-rapporteur, en dat de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2016 hoe dan ook “nog altijd per definitie een voorbereidende handeling vormt die *in casu* geen nadeel kan berokkenen”. Hij preciseert dat het weinig ter

zake doet dat daarin specifieke leeftijdsvoorwaarden worden bepaald die de toegang tot de functie beperken, in zoverre hij volgens de verwerende partij geslaagd is voor een ander vergelijkend examen en hem geen nieuwe aanwervingsvoorwaarden en voorwaarden in verband met een andere aanwervingsprocedure kunnen worden opgelegd. Hij herhaalt dat de beslissing “houdende schorsing van de wervingsreserve 2015 van kandidaat-luchtverkeersleiders, die Belgocontrol op een onbekende datum genomen heeft en [hem] meegedeeld heeft op 2 mei 2016”, die de eerste bestreden handeling vormt, de beslissing is waarvan hij nadeel ondervindt. Hij citeert het verslag van de auditeur-rapporteur waarin wordt gewezen op de moeite die hij heeft gehad om de bestreden handeling aan te wijzen op basis van de e-mail van de verwerende partij van 2 mei 2016, en luidens hetwelk enerzijds “het in feite de voormelde beslissing van het directiecomité d.d. 23 maart 2016 is waardoor hem nadeel berokkend wordt (zoals hij dat in zijn memorie van wederantwoord toegeeft), aangezien ze onder andere tot gevolg heeft gehad dat hem wordt belet rechten te ontlenen aan het feit dat hij geslaagd is voor het vergelijkend examen van 2015 en in dienst genomen te worden” en anderzijds “de punten van kritiek die hij in de vorm van middelen formuleert van dien aard zijn dat ze de geldigheid van de beslissing van 23 maart 2016 aantasten, aangezien daarin onder meer kritiek geleverd wordt op het feit dat de nieuwe maximumleeftijd van 25 jaar (om aan een vergelijkend wervingsexamen te mogen deelnemen) onmiddellijk toegepast wordt op de kandidaten die geslaagd zijn voor het vergelijkend examen van 2015 alsook op het feit dat aanvullende examens worden georganiseerd om kandidaten die niet geslaagd waren voor het vergelijkend examen van 2015 een ‘herkansing’ te geven”. Hij herhaalt dat zonder die beslissing en los van het nieuwe vergelijkend examen, alle kandidaten van de werving 2015 – met inbegrip van degenen die op 6 februari 2015 reeds 25 jaar waren – de mogelijkheid zouden hebben gehad om de selectieprocedure verder te doorlopen en een benoeming tegemoet te zien. Hij meent dat de beslissing om een nieuwe oproep tot kandidaten te doen, iets anders is dan een beslissing om een einde te maken aan de wervingsreserve die in het kader van een eerder vergelijkend examen was aangelegd, en dat, als de verwerende partij aldus wilde handelen, ze enerzijds een beslissing in die zin had moeten nemen en hem daarvan in kennis had moeten stellen terwijl ze zich er nu toe heeft beperkt verkeerdelijk te stellen dat de eerdere reserve gewoon was “geschorst”, en anderzijds “expliciet diende aan te geven dat ze de regels voor de aanwerving met terugwerkende kracht wijzigde, zoals ze momenteel stelt”. Hij betwist dat arrest nr. 239.016 van 6 september 2017 dat door de verwerende partij wordt aangevoerd, in dit geval toepasselijk is, gelet op de specificiteit van die zaak, die hij toelicht, waarbij hij stelt dat zijn situatie niet vergelijkbaar is. Hij wijst op het feit dat hij door de nietigverklaring te vorderen van de vijftien benoemingen van 9 januari 2019 beslist zijn belang bij het beroep heeft gevrijwaard, zodat “hij aldus - indien zijn stelling

zou worden gevolgd - de facto in dienst van de verwerende partij zou kunnen treden”, en hij stelt dat dat ook geldt zelfs al meent de auditeur-rapporteur dat het verzoek tot uitbreiding van het beroep niet ontvankelijk is met betrekking tot vijf van de tien betrokken beslissingen, omdat hij volgens hem nog altijd de gelegenheid zal kunnen krijgen een van de betrekkingen van die tien personen te bekleden, en hij stelt dat de vertrouwelijke stukken waarvan hij inzage vraagt, hem in staat zullen stellen te bevestigen dat sommige of alle benoemde personen enkel tot de proeftijd konden worden toegelaten omdat ze geslaagd waren voor een herkansingstest die zelf steunt op de onwettige vaststelling dat de wervingsreserve waarvan hij deel uitmaakt, uitgeput was. Hij merkt op dat de auditeur-rapporteur bevestigt dat de hoedanigheid van persoon die geslaagd is voor het eerste vergelijkend examen, die hij ook heeft, inhoudt dat die procedure en de procedure van 3 augustus 2016 losstaan van elkaar, en hij oordeelt dat hij “ook moet worden gevolgd wanneer hij vaststelt dat ‘de enige consequentie die getrokken kan worden uit de aankondiging dat een nieuw vergelijkend wervingsexamen zal worden gehouden op een tijdstip dat de geldigheidsduur van een vorige reserve nog niet is verstreken, is dat de overheid (op zijn minst impliciet) afziet van het verlengen van die geldigheidsduur maar niet dat ze ervan afziet uit die reserve te putten terwijl de geldigheidsduur ervan niet verstreken is’”. Hij voert aan dat “de redenering die zeer terecht in het verslag wordt voorgesteld” bevestiging zou vinden in arrest nr. 200.679 van 9 februari 2010, waarin volgens hem zou staan dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de einddatum van een wervingsreserve en de beslissing om de geldigheidsduur van die reserve niet te verlengen, een beslissing die onder meer inhoudt dat via een selectieprocedure een nieuwe reserve wordt samengesteld. Hij vindt het misplaatst dat de verwerende partij en de tussenkommende partijen proberen argumenten te ontleen aan wat hij heeft geschreven in zijn latere berichten waarin hij zijn ongerustheid over de situatie kenbaar maakt, en hij stelt dat hij “tot onlangs niet door een raadsman werd bijgestaan. Hij is door de verwerende partij herhaaldelijk misleid, zoals de eerste auditeur zeer terecht opmerkt (...): niet alleen waren de inlichtingen die hem werden bezorgd onvolledig en onjuist, maar de verwerende partij is de facto blijven gebruikmaken van de reserve uit 2015 waartoe [hij] behoorde”. Hij besluit daaruit dat de verwerende partij in die context niet kan poneren dat er sprake is van een “impliciete maar zekere” beslissing. Wat betreft de exceptie die inhoudt dat een middel van openbare orde slechts kan worden onderzocht als het beroep ontvankelijk is, voert hij aan dat volgens arrest nr. 247.637 van 26 mei 2020, geciteerd door de verwerende partij, de opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid samenhangt met het onderzoek ten gronde en dat de vraag die door de auditeur-rapporteur en in zijn aanvullende memorie wordt gesteld, evenmin kan worden beantwoord zonder rekening te houden met de punten van kritiek ten gronde. In dat verband herhaalt hij dat artikel 159 van de Grondwet

verbiedt dat onwettige algemene besluiten en verordeningen worden toegepast, zodat de verwerende partij de Raad van State niet kan vragen een onwettige handeling toe te passen om daaruit een vermeend verlies van belang bij het beroep af te leiden. Voorts herhaalt hij dat artikel 159 toepasselijk is op bestuurshandelingen met individuele strekking en dat de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2016 onwettig is aangezien die “steunt op een discriminerende leeftijdsvoorwaarde en - in voorkomend geval - een onwettige retroactieve strekking heeft”. Hij merkt op dat de arresten die de verwerende partij en de tussenkomende partijen aanhalen, geen betrekking hebben op de toepasselijkheid van artikel 159 van de Grondwet, en dat een van die arresten trouwens is uitgesproken in het kader van een vordering tot schorsing. Hij voegt daaraan toe dat men des te minder de toepassing van de onregelmatige beslissing van 3 augustus 2016 kan aanvaarden daar de punten van kritiek die tegen die beslissing worden ingebracht, van openbare orde zijn, zoals de auditeur-rapporteur opmerkt, en dat hij de rechtspraak heeft aangevoerd van het Grondwettelijk Hof en van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, die verbiedt het belang bij de adiëring van de Raad van State overdreven restrictief of formalistisch te beoordelen. Hij betwist de interpretatie die de tussenkomende partijen van het verslag geven, en handhaaft in bijkomende orde zijn verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag, waarbij hij wijst op het feit dat in casu geen enkel geval van toepassing is waarin dat verzoek zou kunnen worden afgewezen.

V.2. Beoordeling

Bij arrest nr. 246.110 is de heropening van de debatten bevolen om de volgende redenen:

- “ In casu blijkt uit de uiteenzetting van de feiten dat hoewel de verwerende partij op 14 juli 2015 uitdrukkelijk aan de verzoeker heeft bevestigd dat hij opgenomen was ‘in de wervingsreserve die gedurende 2 jaar geldig is met ingang van 4 augustus 2015’ en dat hij in aanmerking kon komen ‘voor iedere opleiding die georganiseerd wordt met een begindatum die binnen die periode van twee jaar valt’, zij hem op 2 mei 2016 met een e-mail ervan op de hoogte brengt dat ‘de samenstelling en de volgorde van de wervingsreserve’ 2015 waarin hij is opgenomen ‘geschorst zijn’. Hoewel de beslissing tot schorsing waarvan sprake is in die e-mail het eerste onderdeel van het voorwerp van het beroep vormt, dient vastgesteld te worden dat op 3 augustus 2016 in het Belgisch Staatsblad een bericht verschijnt betreffende de organisatie van ‘twee vergelijkende wervingsexamens voor aspirant-luchtverkeersleiders (mannelijk/vrouwelijk, rang 20) met het Nederlands en Frans als voertaal, ten behoeve van de afdeling ATS (Air Traffic Services) van het directoraat-generaal operaties’, waarbij uitdrukkelijk vermeld wordt dat op de ‘uiterste inschrijvingsdatum van het respectieve examen (hetzij 09/09/2016, hetzij 16/12/2016)’ de kandidaat ‘minstens 18 jaar en maximum 25 jaar oud [is]’. Die bekendmaking lijkt enerzijds op te wijzen dat de verwerende partij, door een nieuw vergelijkend wervingsexamen te organiseren, op impliciete maar zekere wijze beslist heeft ervan af te zien de wervingsreserve van 2015 aan te spreken waarin verzoeker opgenomen is, en anderzijds dat de voornoemde beslissingen van het paritair

comité van 15 maart 2016, van de raad van bestuur van 22 maart 2016 en van het directiecomité van 23 maart 2016 om een maximumleeftijd van 25 jaar vast te stellen voor het aanwerven van aspirant-luchtverkeersleiders officieel gemaakt zijn. Dat lijkt de verzoeker niet ontgaan te zijn aangezien hij in zijn ingebrekestelling van 5 oktober 2016 het volgende stelt:

‘ (...) al mijn hoop op een opleiding tot luchtverkeersleider is vervlogen toen de werving voor 2016 is bekendgemaakt.

De maximumleeftijd van 25 jaar die bij die nieuwe rekrutering voor het eerst is ingevoerd, blijkt door uw bedrijf dus ook te zijn toegepast op de vorige rekruteringsreserve waarin ik ben opgenomen, met als gevolg dat ik daarvan dus ben uitgesloten net als van deelname aan enige opleiding tot luchtverkeersleider. (...)’

In die bijzondere context rijst van ambtswege de vraag in hoeverre verzoeker belang heeft bij het beroep aangezien hij niet binnen zestig dagen na de bekendmaking van de oproep tot kandidaten, namelijk uiterlijk op 2 oktober 2016, de nietigverklaring gevorderd heeft van het nieuwe vergelijkend wervingsexamen voor aspirant-luchtverkeersleiders, welke oproep hem rechtstreeks schade berokkent aangezien hij niet meer kan solliciteren naar een dergelijke betrekking.

Aangezien de partijen geen gelegenheid hebben gehad zich daarover uit te spreken, dienen de debatten heropend te worden”.

Zoals voorts in dat arrest wordt gesteld, raakt de ontvankelijkheid van het beroep tot nietigverklaring de openbare orde en moet ze dan ook van ambtswege worden nagegaan. Krachtens artikel 19, eerste lid, van de wetten ‘op de Raad van State’, gecoördineerd op 12 januari 1973 (hierna: de gecoördineerde wetten), kan een beroep tot nietigverklaring worden ingesteld door iedere partij die doet blijken van een belang. Het begrip “belang” wordt niet gedefinieerd in de wet, en de wetgever heeft het aan de Raad van State overgelaten dat begrip inhoudelijk te omschrijven (*Parl.St.* Kamer 1936-37, nr. 211, 34, en nr. 299, 18). De bedoeling van het vereiste dat iemand er belang bij moet hebben om in rechte op te treden is rechtszekerheid te bieden en te zorgen voor een goede rechtsbedeling. Volgens het Grondwettelijk Hof hoort die voorwaarde niet restrictief of formalistisch te worden toegepast en is ze ingegeven door de bezorgdheid de *actio popularis* te weren (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010, B.4). Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelt dat het aan de nationale rechtscollages staat de interne procedureregels te interpreteren en dat de partijen “er normaal gesproken van [moeten] uitgaan dat die regels toegepast worden” (zie onder andere: EHRM 17 juli 2018, *Vermeulen v. België*, verz. 5475/06, § 44; 2 juni 2016, *Papaioannou v. Griekenland*, verz. 18880/15, § 39; 15 september 2016, *Trevisanato v. Italië*, verz. 32610/07, § 32), inzonderheid wanneer de ontvankelijkheid van een beroep afhangt van uitvoerige rechtspraak (EHRM 15 september 2016, *Trevisanato*, l.c., § 43), overvloedige rechtspraak (EHRM 2 juni 2016, *Papaioannou*, l.c., 18880/15, § 46) en vaste rechtspraak (EHRM (Grote Kamer) 5 april 2018, *Zubac v. Kroatië*, verz. 40160/12, § 88)”. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens benadrukt ook de

“rol van de voltallige vergadering van een hoog rechtscollege zoals de Raad van State”, die er met name in bestaat “de interpretatie van een wetsbepaling definitief vast te stellen en zo de rechtsonzekerheid weg te nemen die ter zake kon bestaan”, alsook het belang van de arresten van die voltallige vergadering voor de rechtszekerheid (EHRM 23 mei 2019, *Sine Tsaggarakis A.E.E.*, verz. 17.257/13, § 49 en §§ 58 tot 60); het Hof oordeelt dat de procedurele rechten en verplichtingen normaliter samengaan zodat een partij de gevolgen moet dragen van de procedurele vergissingen die objectief aan haar te wijten zijn (EHRM (Grote Kamer) 5 april 2018, *Zubac v. Kroatië*, verz. 40160/12, §§ 90, 93, 114 en 121), in het bijzonder wanneer ze door een raadsman wordt bijgestaan (EHRM (Grote Kamer) 5 april 2018, *Zubac v. Kroatië*, verz. 40160/12, §§ 111 en 116-117; EHRM 16 februari 2012, *Tourisme d'affaires v. Frankrijk*, verz. 17814/10, § 22).

Volgens de arresten van de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State nrs. 243.406 van 15 januari 2019 en 244.015 van 22 maart 2019 enerzijds, en de vaste rechtspraak anderzijds, beschikt een verzoekende partij over het rechtens vereiste belang indien twee voorwaarden vervuld zijn: vooreerst dient zij door de bestreden administratieve rechtshandeling een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig nadeel te lijden; voorts moet de eventuele nietigverklaring van die rechtshandeling haar een direct en persoonlijk voordeel verschaffen, hoe miniem ook. Er is voor een verzoekende partij geen stelplicht om haar belang bij het beroep te omschrijven of toe te lichten. Echter, wordt dit belang in twijfel getrokken, dan staat het aan haar om bij de eerstvolgende procedurele gelegenheid hierover opheldering te verschaffen en haar belang te staven. Doet een verzoekende partij dat, dan heeft zij daarmee ook de contouren geschetst waarom het haar te doen is en moet de Raad van State met die door de verzoekende partij vastgelegde grenzen van het gerechtelijk debat rekening houden.

In casu moet meteen worden vastgesteld dat, zoals de verwerende partij betoogt en zoals verzoeker er “akte van [lijkt te nemen]” in zijn allerlaatste memorie en in zijn laatste memorie van 12 april 2019 (punt 1.2.3), deze zich vergist wanneer hij in zijn aanvullende memorie stelt dat de vijftien benoemingen van 9 januari 2019 tot de graad van eerstaanwendend verkeersleider - waartoe hij het voorwerp van zijn beroep wil laten uitbreiden, zoals hij vraagt in zijn laatste memorie d.d. 12 april 2019 - “benoemingsbeslissingen zouden zijn die volgen op” de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2016. Die vijftien benoemingen als eerstaanwendend verkeersleider vormen immers het vervolg op de eerdere benoemingen als aspirant-verkeersleider, waarvan sprake is in het tweede en in het derde onderdeel van het voorwerp van het beroep, die zelf het resultaat zijn van de oproep tot kandidaten van 9 januari 2015, voor welke selectieprocedure verzoeker geslaagd is, en niet van die

van 3 augustus 2016. Verzoeker kan derhalve niet worden gevolgd waar hij stelt dat de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2016 een handeling ter voorbereiding van de vijftien benoemingen tot eerstaanwendend verkeersleider zou zijn, noch wanneer hij betoogt dat omdat hij om de nietigverklaring van die benoemingen heeft verzocht “daaruit volgt dat niet alle betrekkingen waarin iemand als eerstaanwendend luchtverkeersleider (...) benoemd kan worden definitief toegekend zijn” en dat hij “nog steeds aanspraak kan maken op een benoeming in een van die betrekkingen (na de ad-hocopleiding gevolgd te hebben) ingeval de bestreden handelingen vernietigd worden”, aangezien die benoemingen volgen op de oproep tot kandidaten van 9 januari 2015 en niet op die van 3 mei 2016 en op de aanstellingen waartoe naar aanleiding daarvan beslist zal worden. Wat er ook van zij, er dient hoe dan ook herinnerd te worden aan de punten 7 tot 9 van het feitenrelaas in arrest nr. 246.110 waarin, op basis van het administratief dossier, op het volgende wordt gewezen:

- op 15 maart 2016 is het paritair comité “van oordeel dat het instellen van een maximum leeftijd van 25 jaar bij het aanwerven van aspirant-verkeersleiders een essentiële beroepsvereiste is op basis van volgende overwegingen (...). De elementen voornoemd – samen of op zichzelf – maken de leeftijdsvereiste van maximaal 25 jaar legitiem en evenredig ten aanzien van de nagestreefde doelstellingen. De vergadering beslist om met onmiddellijke ingang te voorzien in een maximum leeftijd van 25 jaar op datum van het afsluiten van de kandidaturen bij het aanwerven van aspirant-verkeersleiders. Deze beslissing wordt ter bevestiging voorgelegd aan de raad van bestuur.” (administratief dossier, “inventaire bis”, stuk 5.b);
- op 22 maart 2016 neemt de raad van bestuur van de verwerende partij kennis van en bevestigt hij die eenparige beslissing om met onmiddellijke ingang te voorzien in een maximum leeftijd van 25 jaar op datum van het afsluiten van de kandidaturen bij het aanwerven van aspirant-verkeersleiders (administratief dossier, “inventaire bis”, stuk 5.a);
- op 23 maart 2016 stelt het directiecomité van de verwerende partij vast dat de wervingsreserve van 9 januari 2015 uitgeput is en dat door de raad van bestuur en het paritair comité intussen beslist is om in een maximale leeftijd van 25 jaar te voorzien bij aanwerving van aspirant-verkeersleiders (administratief dossier, stuk 4).

Daaruit volgt dat sedert de beslissing van de raad van bestuur van 22 maart 2016, de aanwerving van aspirant-luchtverkeersleiders duidelijk uitgesloten is voor kandidaten ouder dan 25 jaar, wat het geval is voor verzoeker die volgens de laatste memorie van de verwerende partij geboren is op 11 januari 1985.

Volgens een vaste rechtspraak moet elke verzoekende partij blijk geven van diligentie en mag ze er niet op passieve wijze toe bijdragen dat ze met vertraging kennis krijgt van een administratieve handeling die haar nadeel berokkent. *In casu* blijkt evenwel uit een mail van de verwerende partij van 2 mei 2016 dat zij verzoeker er uitdrukkelijk op gewezen heeft dat de schorsing van de wervingsreserve van 2015, die hij ter ondersteuning van dit beroep betwist, het gevolg was van “een beslissing van de raad van bestuur”, terwijl verzoeker sedert de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van 3 augustus 2016 van de nieuwe oproep tot kandidaten met een leeftijdsbeperking tot “maximum 25 jaar”, duidelijk ingelicht is over de impliciete, maar zekere beslissing van de verwerende partij om die leeftijdsbeperking op te leggen en bijgevolg geen gebruik meer te maken van de wervingsreserve van 2015 waar hij deel van uitmaakte, wat betreft de gegadigden die die leeftijd bereikt hadden. Vanaf dat ogenblik was hij dus volledig op de hoogte van het feit dat hij bijgevolg uitgesloten zou zijn, zoals hij preciseert in zijn verzoekschrift (blz. 3, punt 1.7) en zoals hij dit uitdrukkelijk aangegeven heeft in zijn ingebrekestelling van 5 oktober 2016 waarin hij het volgende stelt: “al mijn hoop op een opleiding tot luchtverkeersleider is vervlogen toen de werving voor 2016 is bekendgemaakt. (...) De maximumleeftijd van 25 jaar die bij die nieuwe rekrutering voor het eerst is ingevoerd, blijkt door uw bedrijf dus ook te zijn toegepast op de vorige rekruteringsreserve waarin ik ben opgenomen, met als gevolg dat ik daarvan dus ben uitgesloten net als van deelname aan enige opleiding tot luchtverkeersleider (...)”. Hoewel uit het dossier en uit de processtukken niet blijkt dat hij op dat ogenblik nauwkeurig ingelicht is over de datum van de beslissing waarbij die leeftijdsbeperking opgelegd werd, was hij evenwel op de hoogte van de inhoud van die beslissing en van de nadelige gevolgen ervan wat betreft zijn eigen kandidatuur voor de betrekking van aspirant-luchtverkeersleider. Bovendien is het zo dat verzoeker er hoe dan ook ongetwijfeld kennis van heeft kunnen nemen op het ogenblik dat het administratief dossier is ingediend, zodat hij vanaf dan de nietigverklaring ervan kon vragen of kon vragen dat zijn vordering tot die beslissing zou worden uitgebreid. Hoewel verzoeker evenwel sedert zijn memorie van wederantwoord en zijn kennisname van het administratief dossier de voornoemde beslissing van het directiecomité van 23 maart 2016 uitdrukkelijk bestempelt als de eerste bestreden handeling, dient er vastgesteld te worden dat hij op geen enkel ogenblik, noch bij een vordering tot nietigverklaring, noch bij een verzoek tot uitbreiding van het voorwerp van zijn vordering, verzocht heeft om de nietigverklaring van de beslissing van de raad van bestuur van 22 maart 2016 waarbij er een leeftijdsbeperking tot 25 jaar wordt opgelegd die bij de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2016 en bij de beslissing van het directiecomité van 23 maart 2016 ten uitvoer wordt gelegd. In de beslissing van het directiecomité van 23 maart 2016 staat evenwel dat na de oproep tot kandidaten van 9 januari 2015

“intussen (...) door de raad van bestuur (...) [werd] beslist om in een maximale leeftijd van 25 jaar te voorzien bij aanwerving van aspirant-verkeersleiders” (administratief dossier, stuk 4). De beslissing van de raad van bestuur van 22 maart 2016 waarnaar aldus op uitdrukkelijke wijze wordt verwezen is eveneens opgenomen in het dossier dat door de verwerende partij is ingediend (“inventaire *bis*”, stuk 5.a). In die context kan de Raad van State enerzijds enkel vaststellen dat hoewel verzoeker zijn eigen verdediging op zich genomen heeft, hij bij het lezen van het dossier dat ingediend was door de verwerende partij kennis heeft kunnen nemen van de beslissing van de raad van bestuur van 22 maart 2016 waarbij een leeftijdsbeperking tot 25 jaar wordt ingevoerd en bijgevolg het voorwerp van zijn vordering heeft kunnen preciseren of die vordering zelfs heeft kunnen uitbreiden, zoals hij ook gedaan heeft, zonder dat hij destijds bijgestaan werd door een raadsman - in eerste instantie met zijn mail van 1 november 2018 en vervolgens met zijn laatste memorie van 12 april 2019, die volgde op de laatste memorie van de verwerende partij waarmee het administratief dossier vervolledigd is - tot de vijftien bovenvermelde benoemingen van 9 januari 2019 “waar hij kennis van genomen heeft bij het lezen van de laatste memorie van de verwerende partij” (aanvullende memorie, blz. 3). Anderzijds is het zo dat verzoeker, al wordt hij nu bijgestaan door een raadsman, en zoals hij ook al in zijn memorie van wederantwoord betoogd heeft, in zijn aanvullende memorie en in zijn allerlaatste memorie enkel en alleen de beslissing van het directiecomité van 23 maart 2016 als bestreden handeling blijft aanwijzen, zonder ooit de beslissing van de raad van bestuur van 22 maart 2016 te noemen, die evenwel uitdrukkelijk bij de eerstgenoemde beslissing wordt uitgevoerd.

Op grond van het voorwerp van het beroep tot nietigverklaring dat bepaald is door de verzoekende partij worden de grenzen vastgesteld van het geschil dat aan de Raad van State is voorgelegd. Deze kan in principe niet *ultra petita* oordelen, noch het voorwerp uitbreiden van het beroep waarover hij uitspraak moet doen. Aangezien *in casu* geen vordering is ingesteld tot nietigverklaring van de beslissing van de raad van bestuur van de verwerende partij van 22 maart 2016 en de leeftijdsbeperking die daarbij met onmiddellijke inwerkingtreding vanaf die datum wordt opgelegd - en niet met terugwerkende kracht, zoals verzoeker betoogt - en ook geen verzoek is ingediend teneinde het beroep daartoe uit te breiden, zijn die beslissing en die leeftijdsbeperking definitief. Overeenkomstig vaste rechtspraak bevestigt de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dat “[h]et belang [...] niet alleen [moet] bestaan bij het instellen van het beroep maar moet voortduren tot aan de sluiting van het debat. Om als toereikend te worden beschouwd, moet het belang onder meer rechtstreeks zijn en de verzoekende partij een voordeel verschaffen dat voldoende direct verband houdt met de finaliteit

van een nietigverklaring, namelijk het doen verdwijnen van de bestreden rechtshandeling uit de rechtsorde” (voornoemd arrest nr. 244.015). Aangezien het definitief vaststaat dat personen ouder dan 25 jaar sedert 22 maart 2016 niet meer toegelaten worden tot de opleiding tot aspirant-luchtverkeersleider en verzoeker die leeftijd bereikt heeft op 11 januari 2010, kan de Raad van State enkel ambtshalve vaststellen dat hij niet meer in die hoedanigheid aangeworven zal kunnen worden en derhalve geen enkel voordeel zou hebben bij de nietigverklaring van de handelingen die in het tweede en derde onderdeel van het voorwerp van het verzoekschrift worden bestreden.

Die oproep tot kandidaten van 3 mei 2016 is geen verordenende handeling die ertoe strekt om bij wege van algemene en abstracte bepalingen gedragsregels vast te stellen voor het heden en voor de toekomst, maar vormt een handeling met meervoudige individuele strekking, die op een concrete situatie betrekking heeft en die tot welbepaalde en welomschreven personen gericht is. In verband met de wettigheidstoetsing van een handeling met individuele strekking, heeft de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in arrest nr. 234.035 van 4 maart 2016 de unanieme en vaste rechtspraak bevestigd door erop te wijzen dat “behoudens in geval van complexe handelingen waarvan in casu niet gewaagd kan worden, een individuele bestuurshandeling (...) definitief wordt indien er bij [haar] geen beroep tot nietigverklaring tegen is ingesteld binnen de termijn van zestig dagen die de algemene procedureregeling voorschrijft. De wettigheid van die handeling kan na die termijn niet meer voor de bestuursrechter worden betwist met toepassing van artikel 159 van de Grondwet, zelfs niet met een tussenvordering, teneinde de rechtszekerheid en de stabiliteit van de rechtsbetrekkingen te waarborgen. [D]aaruit [volgt] dat de Raad van State de wettigheid van de [individuele] beslissing (...), niet meer kan nagaan, daar die beslissing definitief geworden is.” Aangezien, zoals hiervoor reeds werd vastgesteld, verzoeker de benoemingen die plaatsgevonden hebben naar aanleiding van de oproep tot kandidaten van 3 augustus 2016 niet heeft bestreden, kan er geen sprake van zijn dat de wettigheid van die oproep tot kandidaten getoetst zou worden in het kader van een complexe handeling. Bijgevolg wordt de exceptie van onwettigheid opgeworpen in de aanvullende memorie en in de allerlaatste memorie van verzoeker verworpen.

Wat het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag betreft, is het krachtens artikel 26, § 4, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 ‘op het Grondwettelijk hof’ zo dat “[w]anneer voor een rechtscollege de schending wordt opgeworpen door een wet (...) van een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd in een bepaling uit titel II van de Grondwet en in een

bepaling van Europees of internationaal recht, (...) het rechtscollege eerst aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag [dient] te stellen over de verenigbaarheid met de bepaling uit titel II van de Grondwet”. In het tweede lid, 2°, van diezelfde bepaling wordt evenwel, in afwijking van het eerste lid, gepreciseerd dat “de verplichting een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof niet [geldt] (...) wanneer het rechtscollege oordeelt dat de bepaling uit titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet geschonden is”. *In casu* voert verzoeker uitsluitend een schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, die, zoals daarop is gewezen tijdens de parlementaire voorbereiding van die bepalingen, de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie huldigen op geheel of gedeeltelijk analoge wijze als in artikel 26 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en in artikel 14 van het Europees Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens (*Parl.St.* Senaat, toelichting bij de artikelen, BZ 2007, nr. 4-12/1, 6). Er behoort derhalve nagegaan te worden of artikel 19 van de gecoördineerde wetten, volgens de interpretatie van verzoeker in de door hem gestelde prejudiciële vraag, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt. Wanneer het Grondwettelijk Hof geadieerd wordt omtrent een prejudiciële vraag waarin de schending van die twee artikelen gehekelde wordt, oordeelt het het volgende:

“ De aan het Hof toevertrouwde toetsing van wetskrachtige normen aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vereist dat een welbepaalde categorie van personen ten aanzien van wie een mogelijke discriminatie wordt aangevoerd, het voorwerp uitmaakt van een pertinente vergelijking met een andere categorie. Wanneer noch uit de prejudiciële vraag, noch uit de motivering van de verwijzingsbeslissing kan worden opgemaakt welke categorieën van personen met elkaar dienen te worden vergeleken, en wanneer daaruit evenmin kan worden afgeleid op welke wijze de in het geding zijnde bepaling een schending zou inhouden van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, bevat de prejudiciële vraag niet de noodzakelijke elementen op grond waarvan het Hof uitspraak moet kunnen doen” (GwH 28 februari 2008, nr. 27/2008, B.3.1.; GwH 17 december 2003, nr. 177/2003, B.2).

Een prejudiciële vraag waarin een mogelijke schending wordt aangevoerd van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zonder evenwel aan te geven waarin het gehekelde verschil in behandeling bestaat en zonder te vermelden welke categorieën vergeleken moeten worden, is derhalve volgens het Grondwettelijk Hof “klaarblijkelijk onontvankelijk” (GwH 17 december 2003, nr. 177/2003, B.5; zie ook onder andere GwH 28 februari 2008, nr. 27/2008; GwH 21 januari 2004, nr. 11/2004; GwH 13 september 2005, nr. 140/2005; GwH 19 juli 2012, nr. 99/2012). Ter ondersteuning van zijn prejudiciële vraag bepaalt verzoeker zich *in casu* tot het vermelden van een “overdreven restrictieve of formalistische” interpretatie van het belang als bedoeld in artikel 19 van de gecoördineerde wetten en van het feit dat hem daardoor het recht op toegang tot een rechterlijke instantie

ontnomen zou worden. Hij laat daarentegen na ook maar enigszins aan te geven welke categorieën van personen met elkaar vergeleken zouden moeten worden en toont evenmin aan op welke wijze de voornoemde bepaling aanleiding zou geven tot welke vorm van discriminatie dan ook. Bovendien wordt in de prejudiciële vraag die door verzoeker wordt geformuleerd uitgegaan van een verkeerd postulaat voor zover daarin gesteld wordt dat de eerdere wervingsreserve “geneutraliseerd” werd door een andere beslissing die “zelf bestreden [zou zijn]”. Uit het voorgaande onderzoek blijkt immers juist dat de beslissing van de raad van bestuur van 22 maart 2016 nooit betwist is en derhalve definitief geworden is. In dergelijke omstandigheden houdt artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten, volgens de interpretatie die daarvan wordt aangevoerd ter adstructie van het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag, klaarblijkelijk geen schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Uit de voorgaande vaststellingen vloeit voort dat het beroep niet-ontvankelijk is bij gebrek aan belang en dat er derhalve geen grond bestaat om de middelen, ook al zouden deze van openbare orde zijn, nader te onderzoeken.

VI. Verzoek tot uitbreiding van het beroep en verzoek tot aanvullende onderzoeksmaatregelen

VI.1. Standpunt van verzoeker

Verzoeker vraagt in zijn laatste memorie van 12 april 2019 een aanvullende onderzoeksmaatregel, “ziet af van zijn oorspronkelijk verzoek om de uitbreiding van het voorwerp van zijn beroep zoals vervat in zijn schrijven van 1 november 2018” en formuleert een nieuw verzoek tot uitbreiding van het voorwerp van zijn beroep, ditmaal tot de vijftien voornoemde aanstellingen van 9 januari 2019 waarvan de verwerende partij gewag gemaakt heeft en die ze samen met haar laatste memorie overgezonden heeft, in zoverre die volgens hem “intrinsiek verbonden zijn” met zijn beroep tot nietigverklaring, aangezien ze bepaalde begunstigden van de tweede en de derde bestreden handeling betreffen. Hij voegt eraan toe dat mocht de verwerende partij andere begunstigden van de bestreden handelingen niet genoemd hebben, hij eveneens verzoekt om de uitbreiding van zijn beroep tot hun respectieve benoemingen.

VI.2. Beoordeling

Een verzoek tot uitbreiding van het voorwerp van een beroep tot nietigverklaring is slechts ontvankelijk op voorwaarde dat dat beroep ook

ontvankelijk is. Aangezien de drie onderdelen van het voorwerp van het beroep *in casu* niet-ontvankelijk zijn, is het verzoek tot uitbreiding van het voorwerp van het beroep dat verzoeker geformuleerd heeft in zijn laatste memorie bijgevolg ook niet-ontvankelijk. Dezelfde vaststelling geldt ook voor het verzoek om nieuwe onderzoeksmaatregelen.

VII. Verzoek om vertrouwelijke behandeling van bepaalde stukken van het administratief dossier

Aangezien het beroep verworpen is, is er geen grond om uitspraak te doen over het verzoek om vertrouwelijke behandeling dat door de verwerende partij is geformuleerd.

VIII. Rechtsplegingsvergoeding

De verwerende partij vordert een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro. Er is grond om op haar verzoek in te gaan.

**OM DEZE REDENEN
BESLIST DE RAAD VAN STATE:**

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten, namelijk het rolrecht van 200 euro en de rechtsplegingsvergoeding van 700 euro die aan de verwerende partij toegekend wordt.

Elk van de tussenkommende partijen wordt verwezen in de kosten van haar tussenkomst, die 150 euro bedragen.

Aldus uitgesproken te Brussel in openbare terechtzitting van de Ve kamer, op 7 september 2021, door:

Pascale Vandernacht, kamervoorzitter,

Jan Clement,
Frédéric Gosselin,
bijgestaan door
Gregory Delannay,

staatsraad,
staatsraad,
hoofdgriffier.

De Hoofdgriffier,

De Voorzitter,

Gregory Delannay

Pascale Vandernacht